

MAGYAR NÉP

POLITIKAI, GAZDASÁGI, SZÉPIRODALMI KÉPES HETILAP

Előfizetés: árak:

Czész évre	66 L.
Fél évre	35 L.
Negyed évre	18 L.
Egy szám ára	1.50 L.

Felelős szerkesztő:

DR. NALÁCZY ISTVÁN.

Főszerkesztő:

GYALLAY DOMOKOS.

Megjelenik minden szombaton

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 35. sz.

Magyar virágok.

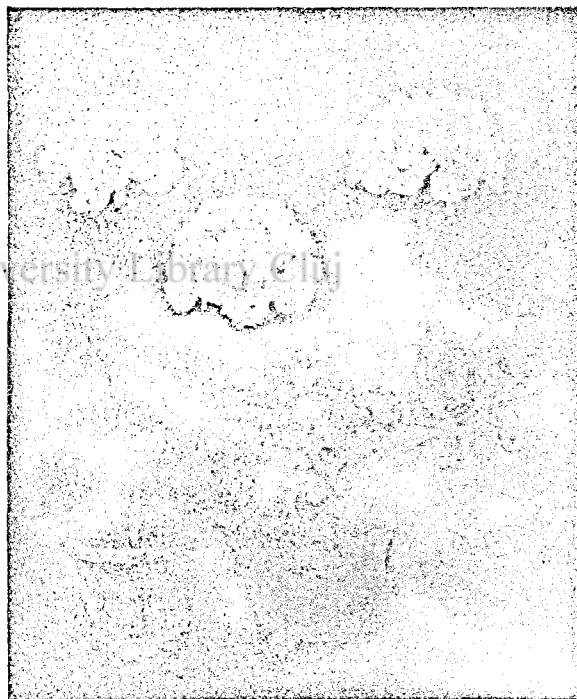
Valamikor régen híres volt a magyar kert. Ódon írásokban, emlékiratokban, sok érdekes dolgot olvashatunk róla. Ezek alapján úgy állíthatjuk magunk elé a magyar kertet, mint valami olyast, mely közepén van a szépen nyírott, tulságos rendbeszedett francia és az inkább vadonnak föltűnő, de különben jól gondozott angolkert között.

A magyar kert érdekes sajátága volt; hogy a veteménye soha sem hiányzott belőle. A magyar gazdasszony el nem engedte, hogy egy jó darab föld a házhoz közel ne kerüljön egészen az ő hatalma alá és a virágokban éppolyan öröme tellett, mint a szépen fejlődő és a házat ellátó veteményekben. Tudjuk, hogy nagyasszonyaink között többen szenvedélyes kertészkedők voltak, akik nemcsak szép vetemények termelésében váltak ki, hanem abban is, hogy újabb fajtákat igyekeztek meghonosítani. Báró Apor Péterné volt az pl., aki kétszáz évvel ezelőtt a kelkáposztát meghonosította Erdélyben.

Ujabb időben a virágművelés is nagy lendületet vett és méltó büszkeségünk lehet, hogy egy derék, kiváló szaktudású magyar műkertész világpiacot tudott teremteni a magyar virágnak.

Ez a kitűnő szakember Griger József, a kolozsvári Schultz-féle virágtelep vezetője, aki 1907 óta negyvennél több fajta pelargóniával, igen sok remontat-szegfűfajjal, több krizantémum és kanna-ujdonságaival a külföldön mindenütt kapóssá és keresetté tette a magyar virágokat.

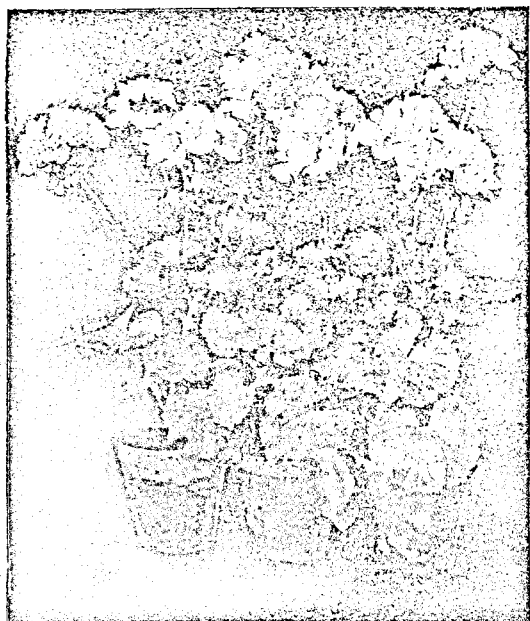
Szinte megható az a szeretet és ambíció, mellyel Griger József a legmagyarabb virágot,

Cserey Ilona -- pelargónia.

a minden magyar ház ablakában viruló muskátlít a maga egyszerűségéből és szerénységéből kiemelte és szerencsés keresztezésekkel szinpompában, virágzatban egyre tökéletesítve, a mai virágoskertek legkedveltebb virágjává tette. Ma a *sinajai* királyi kerttől kezdve Cseh-szlovákia, Németország, Ausztria és Magyarország minden virágoskertjében Griger-féle pelargóniák nyílnak. Világkereskedelmi cikk volt ez a háboru előtt és a háboru sem ártott jó hírének, ma újra megindult az összeköttetés és a legnagyobb külföldi virágkereskedések külön,

pompás fotografiákkal diszes árjegyzékekben hirdetik szépségüket.

Izabella magyar királyné — pelargónia.

És nemcsak a virágok terjednek a művelt külföldön, hanem velük terjed a nevük is. Griger József a maga szintiszta magyar lelkével minden egyes fajnak magyar nevet adott. A magyar irodalom és történet neves alakjairól nevezte el őket és Rákóczi, Eötvös József, Arany, gróf Teleky Blanka, Kölcsey, Zrinyi Ilona, Klapka stb. nevei együtt mentek a külföldre a virágokkal. Petőfi születésének százados évfordulóját azzal ünnepelte Griger, hogy egy gyönyörű új fajta pelargóniát termelt *Petőfi száz éves emléke* címen. Nemes formájú, alacsony növésű, meglepően dus virágzású ez az új fajta. Nagy, kerekded virágai égőlámpapirosak, közepükben nagy fehér szem van. Mintegy ernyő, úgy borulnak gazdag búcába a virágok. A sinajai királyi kertben együtt diszlik ez új virág a régebbi Hindenburgokkal, pompás Kövesekkel, Izabella és Erzsébet magyar királynékkal. De ott diszlik Goga csucsai parkjában is és várja a következő ujdonságot, mely Goga nevét fogja viselni.

Nagyszerű sikereket ért el Griger a krizantémumokkal is. A Nádassy József és Eötvös József nevűek valóságos szenzációt keltettek a virágkedvelők között. A legújabb a *Griger Ibolyka*, halvány, leheletszerű, ezüstös fényű, rózsaszínével, gyönyörűen egymásra hajló, hosszú, sodrott, kanalasvégű szirmaival és óriási nagyságával ragad el mindenkit.

Madách születésének százados évfordulója hozta meg a *Madách* nevű új krizantémumot, melyek élénk lilás, mályvarózsaszínű, féldeciméter átmérőjű óriási virágai a legkorábban nyílnak a nagy virágú krizantémumok között. Ez évnek termése a *Kölcsey*-krizantémum is.

Griger szegfűi: (Mócsy Matild, Abránd, Aranyvirág) és Kannái: (Lengyel vér, Kinizsi, Vértanuk emléke) méltán sorakoznak szépségre és színeik ujszerűségére nézve a pelargóniákhoz. Általában bámulatos a színeknek az a gazdagsága, melyet Griger okos és türelmes keresztezéseivel teremteni tud. Ebben van tudása, sőt igazi művészete.

Griger József még fiatal ember. Orosházán született kertész-családból, a gyermekkorában beoltott szeretet a virágok iránt megnesmesítette lelkét és komoly törekvéssel, józan étellel minden ambícióját, sőt egész szívét belevitte mesterségébe. Először a kolozsvári Botanikus-kertben talált foglalkozást, innen került föl a Budapesti Kertészeti Akadémiába, melyet jelesen végzett. Két évet Kassán töltött egy nagy állami intézetben, azután Kolozsvárra került az egyetemi klinikákhoz. Itt kezdte szabad idejében a keresztezést, a virágok nemesítését. Most egészen ennek él és kitűnően vezeti Románia egyetlen virágnemesítő telepét.

A dolgozó magyarságnak egyik követésreméltó értéke Griger József, a maga józan egyszerűségében és hasznos, szép mesterségében.

Kiss Ernő dr.

Győzelmes ut.

A magyar testvériség jegyében. — Aranyosszék népe egyházáért. — Gyermekek szívek áldozata.

Először ért az a szerencse, hogy püspöki vizsgáló uton részt vehettem. Szeretnék némely dolgot elmondani a *Magyar Nép*-ben, mert amit ez uton láttam és tapasztaltam, az mindenütt a magyar nép szíve gyökeréből sarjadzott. De többet is mondhatok. Ezeknek a székelyeknek valóságos iskolamesterök, gazdasági, egészségügyi és sok egyébben kedvelt tanácsadójuk a *Magyar Nép*, melyre mindig szívesen hivatkoznak, mert ők szeretnek tanulni. Jó néven fogják venni, gondolom, ha egy ritka szép ünnepi utról úgy futólag beszámolok.

Dr. Boros György az unitárius egyház püspök-helyettes főjegyzője a 88 éves Ferencz József öreg főpásztor helyettese az utóbbi három hét alatt faluról-falura járva, meglátogatta az Aranyos völgye derék

unitárius gyülekezeteit. Előre kell jeleznem, hogy nemcsak a többségben levő unitáriusok, hanem róm. kath. és református testvérek is együtt ünnepeltek a szokatlannul szép napokon.

A falu népe otthagya a mezeti munkát: egy napot szívesen föláladoz, mikor Isten dolgaival kell foglalkozni. Az összejöveleteken ott láttuk a munkás férfiakat, a napbarnította asszonyokat és a piros-pozsgás szép leányokat, ünneplő ruhájokban.

17 községben jelent meg a püspökhelyettes kíséretével. Tizenhat unitárius templom fogadta virágdiszben, lombátorokkal. A 17-ik község: *Csegez* fenn van a Székelykő hátában, Torockótól keletre. Csak ennek nincsen temploma, mert a régi alatt megmozdult a föld, tornya elhajolt, az egész szilárd épületet le kellett bontani. De ezek a keménykövet törő székelyek nem ijedtek meg a munkától. Ifju papjok Kiss Jenő vezetésével saját kezökkel bontják és tisztítják a követ, téglát és hordják az új, állandó helyre. Több ezer napi munkát ajánlottak föl ingyen, mert nekik új templom kell. Egyik napon folyik a mezeti munka, a másikon készítenek elő az anyagot és rövid idő alatt a mostani szűkös iskola szoba helyett, az új templomban kívánják hallani a püspökhelyettes felszentelő beszédét. *Csegezben* most egy az iskola és a templom, mert lekezeseti iskolájukhoz is ragaszkodnak.

Gondolom, hogy más vidéknek is hasonló lelkes népe van, de mondhatom, hogy innen példát vehet bárki is. Mikor megértették, hogy az unit. iskolák fenn tartó alapítványát a Berde-cipó földjét elvette az agrár-törvény és mikor megtudták, hogy a gimnáziumi tanárok helyzete éppen nem rózsás, mert alig telik a szűk fizetésből a drága városi kenyérré, ruhára meg éppen-séggel nem marad, megindult a pap, utána a falu egész népe. Ezt úgy kell érteni, hogy ha a pap fölajánlott ötszáz leu szeretetadományt, a jobbmódu gazdák ezeket kívánták adni, versenyre kelt a nép. Nem is maradt el még a kis leány sem. Azt gondolták, hogy a ki tud dolgozni, az tud áldozni, ha kell, két három napi munkát. Egyik *sinfalvi* kis leány kijelentette, hogy ő meg tudja kapálni a hagymát, ő is akar adni valamit. Ha egyikőtől huszanöt leu tellett, a másik ötvenre, a harmadik százra vállalkozott.

Turban nagyanyja ölében szundikált a két éves kis unoka. Láta, hogy mindenki megy az asztalhoz. „Énis, énis“ mendogatta a jó nagymamának és a két éves buba neve is belekerült az aranykönyvbe, egy fél mázsa buzát fog küldeni a diákoknak Kolozsvárra.

Mint fiatal ember, sokszor eltűnődtem, hogy mi hozta olyan erős mozgásba ezeknek az aranyosszéki székelyeknek a szívét. Azt tudtam, hogy ők hajdan a tatárdulás után kerültek az Aranyos völgyébe a belső székelységből, de azt is hallottam, hogy a jó kövér

föld gazdag terményei mellett, másokkal nem sokat törődnek. Azt is egy napi időzés alatt azonnal észreveszi a szemlélő, hogy Várfalva népe és a vele összenőtt Aranyosrákosé egészen más jellemű. A rákosiak régen is szívesen áldoztak. Várfalva népe erélyes új lelkésze alatt most indult el az áldozatkészség nemes ösvényein. Sinfalváról nehezen bocsátják el a vendéget, a két *Szentmihály* el volt szokva a vendégtől, de most mindkettő új pappal dicsekszik s új életet kezdett. *Kövend* büszke a szép templomára, *Bágyon* azt mutogatja, hogy egy esztendőben három terményt vesz ki a földjéből. *Mészke* népe kezd vegyülni a tordai gyári munkásokkal, s ha az öregek félreállnak, a fiatalok hamar megtanulják, mire jó a bolsevizmus. Torda körül három kis község: *Szind*, *Tur*, *Komjatszég* sem a hitbuzgóságban, sem az áldozatban nem marad hátra a nagyobb és módosabb völgyiektől. Ezeket a szíveket meg kellett mozditani. Megmozdultak, mert dr. Boros püspökhelyettes mint maga is törzsökös székely ember, magával hozta a kulcsot, hittel telített szeretetet. Szószéki beszédei, azonkívül a néphez intézett lelkes szavai, az ifjuság előtt tartott megkapó előadásai, megtették nagyszerű halásukat.

Sokan azt hittük, hogy a háború elsodort a nép lelkéből minden megértő gondolatot, most látjuk, hogy csak hozzá kell férni és nem kell sajnálni tőlük a szeretet evangéliumát, mert akkor ők nemcsak szívöket, hanem a mint egyik derék székely mondá, szívök fölü a tárcájokat is megnyitják.

A püspöki vizsgálat kiterjedt *Abrudbányáig*, *Abrudbányának* és *Verespataknak* egykor virágzó unitárius gyülekezete volt, de a bányász nép nagyon megapadt és jó részt szétoszlott más vidékre. Mégis, amit láttunk, megnyugtató, mert lelkes magyarok és a bányászokat jellemző hitbuzgóság náluk igen nagy. Verespatakot üresen tátongó lakóházai szomorúvá teszik, de talán új lendületet kap most, mikor az arany értéke oly magason áll. Szorgalmasan mossák az aranyos port. Végül megemlékezem a két *Torockóról*. Ezek az unitárius egyszerű hitnek, mindig erős kővárai voltak, most is azok. *Szentgyörgy* egy éve kapott új papot s azóta nagyot lendült, sok áldozatot hozott, hogy ifju papja Gál Gyula jól találja magát. Torockó népe összenőtt régi papjával: Németh Isvánna, a ki hatalmas szép templomban nagy ünnepség keretében, torockói diszben fejezte ki örömét.

Torda városában fejeződött be a püspöki vizsgálat. A múlt vasárnapot erre szentelték nemcsak az unitáriusok, hanem igen sok más vallású is. Torda és környéke sokat köszön az unitárius vallásnak. Övé a dicsőség a hit szabadság törvénybe iktatásnak (1568). Most a magyarságot végtelentül izgatja, hogy a 300 évnél tovább fennállott iskolát, még négy osztályát sem

akarja megtűrni a román kormány. Az unitárius egyház a fordai és aranyosmenti nép áldozatából építette az iskolát, ugysis tartotta fenn s most a vészharangot kongatják feje fölött. De még mindig remél ez a hűséges polgárság, hogy a kormány jobb belátásra tér és nem fél a világhosságtól, mely az iskolából árad szét.

A püspöki vizsgálatnak számos szép és megható jelenete volt a hivek, a főpásztor és papjaik között. Bizonytal sokáig fognak ráemlékezni, de minket papi embereket különösképpen az lepelt meg, hogy Tordán és falukon is, hol katolikus pap lakik, a plebánus megjelent az unitárius templomban és hiveivel együtt szeretettel üdvözölte az unitárius egyház képviselőjét. Dr. Boros mindenütt szívélyes válasszal felelt, de mégis legmeghatóbb volt, midőn Alsójárában a plebánust keblére ölelte, hogy visszonozza gróf Majláth öfelését, mellyel öt évvel ezelőtt a kolozsvári plebánián köszöntötte volt. A püspökhelyettes július 16 án a meglátogatott lelkészek előtt beszámolt tapasztalatairól és élményeiről. Örömmel állapította meg, hogy az ut a legszebb eredménnyel járt: Aranyosszék népe följánlta anyagi áldozatát az egyház és iskola mgmentésére jól esett mindnyájunknak, hogy papjaival, akik mind tanítványai voltunk, meg volt elégedve. Mi háálás szívvvel fogadtuk fáradságos munkáját, sok jó tanácsát és hisszük, hogy megértő népünkkel tovább fogjuk lobogtatni a kultúra, a hit és haladás lobogóját.

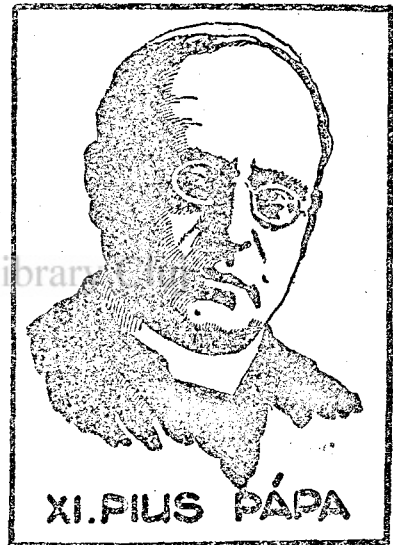
Pásztor.

KÜLFÖLD

Lázasan fegyverkezik a világ. Egy magasrangú angol tiszt alapos tanulmányozás után megállapította, hogy mostan, öt évvel a béke megkötése után, másfél millióval több ember áll fegyverben, mint 1914-ben, a háboru kitérésekor. Ez a megállapítás annál meglepőbb, mert a legyőzött hatalmaknak tudvalevően nincsenek jelentékeny hadseregeik s így a másfélmillió szaporulat egészen az antantra esik. Az angol tiszt kifejti, hogy Franciaország az ő apró szövetségeseit valósággal belekényszeríti a rettenetes katonai kiadásokba s erre a célra nyomasztó, nagy kölcsönöket ad nekik. De a nagyhatalmak sem maradnak el a fegyverkezés lázas versenyében. Olaszországban Mussolini a napokban adta ki a jelszót, hogy „szárazon, vizen fegyverkezni!” Az olaszok ugyanis attól tartanak, hogy Franciaország Németország tönkretétele után ellenük fordul és hátterbe szorítja őket a Földközi tenger környékén. Az angolok éppen most vettek föl költségvetésükbe óriási összegeket a légi haderő növelésére. Az amerikai Egyesült Államok pusztító hadiszereket, mérges gázo-

kat gyártanak. Közelebről a hadügyminiszter bejelentette, hogy olyan füstnélküli puskaport fedeztek föl vegyészeti, amelynek a legnagyobb nedvesség sem tud ártani. Oroszország, amely mostanában teremtette meg politikai egységét, szintén harcra készül. Trocky vezető népbiztos kijelentette, hogy ezután minden külföldi diplomácia jegyzékre repülő gépek építésével fog felelni. A franciákat nagy izgalomba ejtette Trocky fenyegetése, meri azt sejtik, hogy Oroszország mögött voltaképpen Németország készül bosszuló háborura. Hová fog vezetni ez a dühös fegyverkezés? Bizony nem nehéz kitalálni...

A pápa a világ békességéért. Nemrégiben ösmertették a pápa fölhívását, amelyet Németország ellen ségeihez intézett a béke megteremtése érdekében. A fölhívást a franciák nemhogy megszivelték volna, de nagyon rossz néven vették. A pápa ezután sem

szűnik meg a németek szenvedéseinek enyhítésén fáradozni. Legutóbb 100 millió márkát adományozott a német tanuló ifjuság segélyezésére.

Izgalmas események Jugoszláviában. A belső forrongás Jugoszláviában állandóan növekszik. Legutóbb nagy összeesküvést lepleztek le, amelynek résztvevői Olaszország javára kémkedtek. Főként horvát katonatisztek és zágrábi tisztviselők vettek részt a kémkedésben. Egy másik izgalmas esemény szintén Horvátországban játszódott le. A horvát ellenzék vezéré, Radicsot, letartóztatták. Ez a merész politikus a királyi családot sem kimélie meg a támadásoktól. Egy népgyűlésen beszédet tartott, amelyen Mariora királynét (a román királyi pár leányát) gunyos megrovásokkal illette azért, mert dalmáciai utja állítólag egy millió dinárba került, akkor amikor a dalmáciai nép éhínséggel küzd. Radicsot a korinány letartóztattá.

Magyar ügyek. Magyarországon a természet nagyon szép és ez a körülmény sok reménykedésre

ad okot. Politikai tekintetben is bizonyos megnyugvást észlelhető. A tisztviselők tervbevett elbocsátását egy időre elhalasztották. A jó termés a kölcsönügyet is alighanem dűlőre juttatja. Erős áramlat indult meg abból a célból, hogy gabonakivittelt államosítsák s a befolyó külföldi aranyból alapot vessenek a nemzeti banknak. Ez az eljárás a külföldi kölcsönt jórészt fölöslegessé tenné. A magyar külpolitikának nevezetes eseménye az a beszéd, amelyet Daruváry külügyminiszter mondott a szomszéd államokkal való viszonyról. Adatokkal bizonyította be, hogy a fegyverkezés vádjával nem Magyarországot, hanem a szomszéd államokat lehet illetni, amelyek hadseregeik létszámát két-háromszorosra emelték föl. Magyarország többször megkísérelte, hogy gazdasági kapcsolatokat teremtsen szomszédaival, ám ezek minden téren ellene törtek, így legutóbb a kölcsön felvételét is elgáncolták. A külügyminiszter hálás elismerését fejezte ki Olaszország iránt, melynek mostani kormánya sok jó indulatot tanúsít Magyarország iránt.

HIREK

Nagy Károly püspök Bukarestben. Nagy Károly ref. püspök Bukarestbe utazott, hogy a letoglatott bukaresti református iskolaépületek visszaadását megsürgesse.

Lecke a gyászmagyaroknak. A magyarság soraiban akadnak olyanok is — háliszennek kevés számmal — akik a román hatóságok előtt kellek magukat s hol hízélgéssel, hol túlzott meglapulással, hol megéppen árulkodásokkal, besugásokkal akarnak maguknak kedvezést szerezni. Az ilyeneket persze kihasználják a hatalom bírtokosai, de aztán megvetik és kinevetik. Meg kellene jegyeznünk egy román vezető embernek a következő szavait: Nekünk nem kellene azok a magyarok, akik meggondolás nélkül a karjainkba vetik magukat. Azok kellene, akiket mi hívunk...

Megkezdődik az új adók behajtása. A pénzügyminiszter utasította az összes pénzügyigazgatóságokat és adóhivatalokat, hogy sürgősen kezdjék meg az új adók behajtását. Az új adók április elsejétől kezdve visszamenőleg három hónaponként fizetendők. A pénzügyminisztérium igazgatósága figyelmezteti a közönséget az új adók pontos megfizetésére, mert késedelem esetén végrehajtást alkalmaznak.

Az új vadászati jegyek. A földmivelésügyi miniszter a minisztertanács határozata alapján rendeletileg intézkedett a vadászati évad megváltoztatása iránt, melyet az augusztus 1-től augusztus 1-ig terjedő időre állapítottak meg. A földmivelésügyi kormány éppen ezért a vadászati évadot a folyó csonka költségvetési év időtartamára korlátozta, amely folyó évi április 1-től december 31-ig tart. Az új vadászati jegyeket is erre az időszakra állították ki. Az utasítás értelmében azok, akiknek a múlt évben is volt már vadászati jegyük, ennek alapján kapják ki kérvényükre az új jegyet a megyei pre-

fekturától. Akiknek még nem volt vadászati jegyük, azoknak a vadászati törvény 40. és 41. §-a alapján erkölcsi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényt kell benyújtaniok a megyei prefektúrához, amelyet a szigurancahoz tesznek át véleményezés végeit. A folyamodóknak az adóhivatal nyugtájával kell igazolniok, hogy az előirt adókat befizették. Ha ez megtörtént, a sziguranca kedvező véleménye alapján a prefektúra akadálytalanul kiállítja a vadászati engedélyt. A csonka vadászati évre a következő illetékeket kell fizetni: Vadászati adó 75 leu, fegyverengedély 8 leu, fűrjész és vizsla kutyák után 19, kopó után 75, foxterrier, vaddisznó és rókadász kutyák után 38 leu, agár után pedig 750 leu adó fizetendő. A régi vadászati engedélyeket bevonják. Az új vadászati jegyek zöld színűek, megkülönböztetésül a tavalyi jegyek fehér színűtől. A kutyatartási engedélyek kérésénél megjelölendők a faj, nem, szín és az állat különleges ismertető jelei. Vadászati engedélyt fegyverengedély nélkül csak a megyei vadászati felügyelőség adhat ki s ebben az esetben is bejelentendő, hogy milyen fegyvert használ a kérvényező. Vadászati fegyverengedély nem állítható ki katonai löfegyverekre, revolverre és törre, miután ezekre vonatkozólag más intézkedések vannak érvényben.

A jövő évi naptár előkészítése. Az 1924-es naptár anyagának összegyűjtését megkezdettük. Arra fogunk törekedni, hogy a múltévi tapasztalatokat felhasználva, minél pontosabb és változatosabb naptárt adjunk olvasóink kezébe. A múlt évben nagy gondot okozott a vásárok jegyzékének összeállítás. Vajon adataink megfeleltek-e a valóságnak? Olvasóink nagyon leköteleznének, ha az észrevelt hibákat közölnék velünk, hogy azokat végképpen kiküszöbölhessük.

Az alvinci magyartemplomi dalkör dr. Inczedy Jocksmann Ödön kezdeményezésére Wolfart Lőrincz és Teleky Dezső vezetése mellett megalakult. A vegyes énekkar 37 rendes tagból áll, vezetői Tankó József

Az alvinci dalkör.

ref. lelkész és Tölgyes Margit újvinci tanítónő, akik nagy buzgóságot fejtenek ki a dalkör vezetésében és irányításában. A dalkör tagjainak fényképét itt mutatjuk be olvasóinknak.

Óriási munició-robbanás. Jugoszláviának egyetlen hadfelszerelési gyárában, amely Kragujevac városában van, közelebbről borzalmas robbanások pusztítottak el a fölhalmozott municiót. Rengeteg löveg hullt a városra is, amely szintén nagy károkat szenvedett. A hatóságok titkolni igyekeznek a robbanás okozta pusztításokat.

Megújították a magyar könyvek behozatali tilalmát. A *Dimineata* című román lap írja: Egy miniszteri rendelet — nem tudjuk milyen törvény alapján — megtiltja, hogy Magyarországból bármily könyvet, folyóiratot, újságot behozzanak. A tilalom még azokra a könyvekre is kiterjed, amelyek nem magyar nyelven vannak írva. Meg kell állanunk ennél a szörnyű türelmellenségnél! A kormány nemrégiben a magyar biblia behozatalát is megtiltotta attól való félelmében, hogy veszélyeztetni fogja az állam épségét. Most az irodalmi termékek behozatalát azért tiltja el, mert néhány budapesti újság támadásokat intéz Románia ellen. A *Dimineata* szerint helyesebb volna a támadásokat helytálló érvekkel megcáfolni és a magyar irodalmi termékeket hozzáértő elbírálás után bebocsátani. Lelkeien dolgoz két millió erdélyi magyart a kultúra forrásaitól oktalan félelem miatt elzárni — írja nagyon helyesen a román lap.

A tűzoltók országos gyűlése. Ismertettük a kormány azon intézkedését, amely a falusi tűzoltó-egyesületeket egy tolvonással meg akarja szüntetni s a városiakat csak román vezetés alatt kívánja fenntartani. Ez a meggondolatlan rendelet mindentelő nagy elégedetlenséget váltott ki. A tűzoltók is megmozdultak, hogy önzetlen munkájuk lehetőségeit tisztázzák. Augusztus 5-én Nagykirályban országos gyűlést tartanak s ez alkalommal állást foglalnak a tűzoltó-egyesületek feloszlása ügyében.

A reuma (köszvény) olcsó gyógymódja. A világháború rossz emlékei közül talán a leggyakoribbak egyike a reuma, vagy köszvény. Százazrek hozták magukkal ezt a bajt, mely néha keserves fájdalmak mellett ágyba is dönti a beteget. A méhészek régóta ajánlják ez ellen a *méhcsipést*, mely a fájdalmat lényegesen enyhíti, sőt néha teljesen meg is szünteti. A méhcsipés hangyasavat visz be az emberi testbe, melynek gyógyító hatása van. Két héttel ezelőtt egyik barátom állított be irodámba (nevét kívánatra bárkivel szívesen közlöm), ki az *egyik karját napok óta nem tudta mozgatni* reumás fájdalmai miatt. A fájós karra 6 méhcsipést alkalmaztunk olyan módon, hogy a méheket csipesszel megfogva a csupasz karra helyeztük. A kar másnap már használható volt s harmadnapra minden fájdalom kimaradt. Egy másik esetben a reuma a lapockában jelentkezett s három méhcsipés után félóra múlva kimaradt. (E beteg neve nem titok). Aki méhekkel nem rendelkezik, sikerrel alkalmazhatja — szintén hangyasav tartalmánál fogva — a csalánt. A fájós testrészt több nap egymás után *csalánnal* verendő meg. Az bizonyos, hogy mind a két gyógymód kellemetlen, de aki csak három napig is érezte a reuma hasogató fájdalmát nem fog visszariadni sem az egyik, sem a másik gyógyszer alkalmazásától. N. E.

Hármas ikrek. Pálffy András csiksomlyói jegyző simenthali tehene e hó 14-én 3 drb. jól kifejlett úszó borjut ellett.

*** Biztosítás: Aki biztosítását a Magyar Francia jogutódjánál: a Franco-Romanánál kiadóhivatalunk útján jelenti be: tizszázalékos díjkezdvevényben részesül. Kiadóhivatalunk a biztosítónak a kötött ügyletben szükség esetén ingyenes jogvédelmet nyújt. Szíveskedjék biztosítási űrlapot kérni.**

Mennyi lakója van Európának? Európának a háború előtt 467 millió 500 ezer lakója volt, míg mostan 442 millió 500 ezer a lakosok száma. A háború következtében tehát 25 millióval csökkent Európa népessége, vagyis annyival, amennyi lakosa van Magyarországnak és Romániának együttvéve.

Ünnepségek Nagyszebenben. Nagy ünnepségek folytak le Nagyszebenben a múlt héten. A románok egyik legkiválóbb történeti alakjuknak, Saguna András érseknek az emlékét ünnepelték. Saguna vezető szerepet játszott a románok közt a 48—49-es időkben, majd a hatvanhetes kiegyezés idején fontos előnyöket biztosított a görög keleti egyház számára. Ő teremtette meg egyháza önkormányzatát. Magyarország politikai életében is nevezetes szerepe volt. Barátja volt br. Eötvös Józsefnek és Deák Ferencnek. Emlékünnepét a románok mai nagy politikai viszálya némiképpen zavarta. A Maniu vezetése alatt álló román nemzeti párt ugyanis a hivatalos ünnepségen nem vett részt és a kiváló erdélyi ember emlékezetére külön ünnepséget rendezett.

GAZDASÁGI ÉS SZÖVETKEZETI MUNKÁK ÉLETTÉ

Hogyan biztosítsunk?

Dijazás szempontjából mindazokat az épületeket, amelyek nem tartoznak valamely gyárhoz, vagy iparüzemhez (*gyári kockázat*) s amelyekről később lesz szó, két fő csoportba osztjuk u. m. a) szilárd alépítményű és b) fa, vagy vegyes alépítményű épületekre.

Mindkét főcsoport három alosztályra tagozódik a szerint, amint az épület tetőzete 1) kemény, 2) zsindeley és 3) nád, vagy szalma.

A díj 100 leu biztosított összeg után bánokban van megállapítva s az egyes helységek tűzbiztonsági viszonyai szerint változik.

A csatolt területen jelenleg a következő díjtételek alkalmazhatók:

Szilárd			Fa, vagy vegyes		
kemény	zsindeley	nád, szalma	kemény	zsindeley	nád, szalma
100 l. u. 15—55 bani	100 l. u. 65—170 bani	100 l. u. 155—300 bani	100 l. u. 25—60 bani	100 l. u. 80—240 bani	100 l. u. 170—250 bani

Ezen az ugynevezett *tiszta díjon* kívül felszámítják még: a tisztadíj 20%-át *kezelési költség* (ha a tisztadíj a tízezer leut meghaladja a kezelési költség 15%), 40-40%-át *kötvényilleték* és 1½-2% *bélyeg* címén.

Az első évi díjhoz hozzászámítanak még a felvevő közeg fáradozásáért *felvételdíj* címén 10-50 leut.

1. Iskolák, templomok, középületek, lelkészek és tanítók biztosításai után 20% engedményt nyújtanak.

2. Épületbiztosítások egy, vagy több évre is köthetők. Legalább hat évre kötött épületbiztosítás után 16% tartam engedményt, vagy egy ingyen évet és legalább tíz évre kötött épület biztosítás után 20% tartamengedményt, vagy két ingyen évet adnak.

3. Egy éven alóli tartamra, csak épülő félben levő házakat lehet biztosítani mérsékelten emelt díjazás mellett.

4. Ha a több évre kötött biztosítások díját a biztosítás egész tartamára készpénzben egyszerre előre befizetik, 7 éves biztosításoknál 20%, tízéves biztosításoknál pedig 30% engedményt adnak.

5. Melléképületek, mint pajták, istállók, juhaklok, színek, szőlőben levő borházak stb. csak a főépületekkel együtt biztosíthatók. Ha azonban kivételesen ilyen melléképületek biztosítását külön is elvállalják, akkor a díjhoz 20 százalék *pótdíjat* számítanak.

Lássunk már most egy példát a most elmondottakra.

Egy vidéki kőből épült, zindellyel fedett lakóépületet teljes építkezési értékben 100.000 leura biztosításnak 10 évre. Az első évi díjat készpénzben fizetik, a későbbieket díjkötelezőkkel fedezik.

L 100.000.— á 85 b minden 100 leu után	L 850.—
le 25 százalék, mert teljes építményi értéket biztosítunk	„ 212·50
	<u>L 637·50</u>
20 százalék tartamengedmény	„ 127·50
tiszta díj	L 510.—
20 százalék kezelési költség	„ 102.—
illeték 60.— felvételi díj 30.—	„ 90.—
1½ százalék bélyeg 702.— után	„ 10·53*
készpénzdíj	<u>L 712·53</u>

Ezenkívül aláírandó 9 drb díjkötelezővény egyenként 682 L 53 b ról. Az egész biztosítási időtartamra tehát fizetendő:

készpénzben	L 712·53
9 éven át á 682·53	„ 6142·77
	<u>L 6855·30</u>

* Ha t. előfizetőink biztosításukat a ml utunkon kötik meg, akkor az itt felszámított 712 leu 53 bánról esleik a 30 leus felvételdíj és 100%-os kedvezményért 61 leu 20 banl, tehát a jelen esetben 91 leu 20 banival kellene az első évben kevesebbet fizetni, azaz 713 leu 53 banl helyett 621 leu 53 banl. Tíz év alatt tehát 6213 leu 30 banl.
Szerkesztő.

Ha pedig a díjat a biztosítás egész tartamára előre egészen lefizetik:

L 100 000.— á 85 — — — — —	L 850.—
le 25 százalék a teljes építm. értékért	„ 212·50
	<u>L 637·50</u>
30 százalék az előre fizetésért	„ 191·25
1 évre — — — — —	<u>L 446·25</u>
10 évre — — — — —	„ 4462·50
20 százalék kezelési költség	„ 892·50
illeték 250.— felvételi díj 30.—	„ 280.—
1½ százalék bélyeg 5635.— után	„ 84·52
	<u>L 5719·52</u>

L.

Az ezüsthenyő szaporítása.

Válasz egy feltett kérdésre.

Egyik előfizetőnk kérdése: Az ezüsthenyők magjának kikelesztése és további nevelése milyen eljárást kíván? Az ezüsthenyő magot tavasszal szabadban földbe és cserépbe is vettem. Mindkét helyen kikelt a mag és 4-6 hétig sinylődött a palánta, azután a földszintől eldőlve, elpusztult.

Felelet: Az ezüsthenyőnek *Picea pungens argentea*-nak vagy még ennél is szebb fehérebb változatának (*Picea pungens argentea Kosterianának*) magról való szaporítása csak a legritkább esetben, véletlenségből sikerül, mert a magról kikelt palánta nem lesz azonos fajta lgy az ezüsthenyőnek közönséges zöldszínű fajtája a *Picea pungens* fog keletkezni. Ha mindenáron ezüsthenyőt akarunk előállítani, úgy a magról kikelt jó erős magoncokat az ezüsthenyő legfiatalabb, kissé megfásodott hajtásával kell beoltani. Az oltás (műkedvelők részére) leghelyesebben nyáron jul. hó végén, aug. hó elején történik, amikor a kis virágcserepben felnevelt magoncot a földhöz minél közelebb beoltjuk és üveglappal ellátott melegágyba helyezük. Az oltványok a melegágyban a megeredésig állandóan zártlevegőben lesznek, csak azután szoktatjuk napról-napra fokozatosan szabadlevegőhöz. Természetesen a szükséges öntözésről az oltás fogamzásának idejében napos időben gyakori permetezésről, árnyékolásról kell gondoskodni. Az oltványok tavaszig a melegágyban maradhatnak, miután onnan kivesszük a cserepekből, megszabadítjuk és jó tápduc, mélyen felásott földbe iskolázzuk. Mig a növények a rendes nagyságot 80-100 cm. magasságot elérik, minden év tavaszán átültetjük, hogy az állandó helyre való ültetésre biztos megeredését biztosíthassuk.

Hogy a magvetésekből kikelt növények megdőltek, annak a vékony: gyenge magoncok voltak az okai. — Vékony magoncok pedig akkor fejlődnek, ha sűrű volt a vetés; ha a vetés nem volt rendszeren gyomnövényekből

tisztán tartva; ha gyenge volt a talaj és nem volt kellőleg ápolva; vagy pedig ha cserépbe volt vetve szobában vagy olyan helyen növekedett, ahol messze volt a világosságtól.

P. Nagy Sándor.

A kivitel érdekében. A kormány kiviteli politikája rengeteg kárt okoz mind a gazdáknak, mind a kereskedőknek. Az óriási kiviteli díj megbénít minden forgalmat. A Bánátban, ahonnan ezelőtt különösen sok állatot vittek ki, a nagy kereskedők sorra bukhatnak és beszüntetik üzemiüket. A gazdaközönség pedig kénytelen állattenyésztését csökkenteni. Különösen igazságtalan eljárás, hogy a 10 ezer leus illetéket darabszám után és nem súly szerint szedik. Ennek az a következménye, hogy a szegény ember soványabb állatja nem bírja meg a nagy illetéket és így legfőleg a nagy hizlalók ökrei kerülhetnek a piacra. A kivitel megbénulása persze az ország közgazdaságára is nagy kárt jelent, ami főként a pénz érték csökkenésében jelentkezik. Hír szerint az állatkereskedők szervezkedni akarnak abban a reményben, hogy együttes erővel talán rábírnák a kormányt a kiviteli illeték helyesebb rendezésére.

Juh és báránybőr kivitele. A minisztertanács egy félmillió juh- és báránybőr kivitelére engedélyt adott. A kivitel Csehország felé irányul.

Jó buzatermés az Alföldön. Budapesti jelentések szerint Szegeden és az Alföld számos helyén tizennégy-tizenhat mázsa holdanként a buzatermés. Ma már 42—43 ezer korona a buza mázsája, a multheti 50 ezer koronával szemben. Pénzügyi szakértők szerint Magyarország az idei termésből előteremtheti a hatvan aranymillió kölcsönt, amelyet idáig a külföldtől kért.

Heti piac.

Tájékoztató árak.

Gabona. (Mármrossziget.) Buza mm.-ként 500, Kukorica mm.-ként 500, Zab mm.-ként 480, Árpa mm.-ként 400, Fehér kenyér kilója 8, Barna kenyér kilója 7 Leu.

Sertés. Tartani való 3—6 hónapos drb.-ként 1000—1500, 6—12 hónapos drb.-ként 1500—2500, Hizott süldő élősúly kilónként 30, Hizott öreg élősúly kilónként 34, Olvasztani való szalonna kilónként 56, Zsir kilónként 66, Sózott szalonna kilónként 56 leu.

Szarvasmarhák. Jármos ökör élősúly kgr.-ként 14, Jó fejűs tehén drb.-ként 7—10.000, Vágni való tehén élősúly kgr.-ként 12, Szopós borju drb.-ként 500—800, Juh drb.-ként 500—600, Kecske 300—400 Leu.

Lovak. Kiszagzának való igásló páronként 10—12.000 leu.

Tejtermék. Tej literenként 6, Teavaj kilónként 80, Tehénturó kilónként 35, Juhsajt kilónként 45—55 leu.

Baromfi. Sovány liba darabonként 60—90, Kővér

liba drb.-ként 220—300, Tyúk drb.-ként 60—100, Csirke páronként 50—80 leu.

Nyersbőr. Ökörbőr kilónként 44—45, Tehénbőr kilónként 38—40, Ló bőr drb.-ként 20—350, Borjúbőr drb.-ként 200—300, Báránybőr fehér drb.-ként 50—60, Báránybőr fekete drb.-ként 80—100, Kecskebőr drb.-ként 80—120, Gidóbőr drb.-ként 30—50 leu.

Kész bőr áru. a) Falusi kiszagzának való csizma I. o. munka és bőrből 500, b) II. o. munka és bőrből 400, a) Falusi kiszagzása feleségének való csizma I. oszt. munka és bőrből 400, b) II. oszt. munka és bőrből 300 Bakkancs páronként 300 leu.

(Marosvásárhely.) Buza 80—85, tengeri 78—82, árpa 65—70, zab 45—50, új burgonya 28—35 (á 20 l.) Tehéntej 3—4 leu literenként. Tea vaj 58—62 leu kg.-ként. Juhsajt 24—26, Orda 20—24 leu kilógrammonként. Választott malac 500—600 leu darabonként. Hizott sertés élősúlyban 28—34 leu kgr.-kint. Szekér széna 350—400. Gyapju kilója minőség szerint 50—80 leu.

Nyári veszedelmek.

A napszúrás és hőguta.

A szervezet hőszabályozó képessége.

Az emberi szervezet sajátosságában rejlik, hogy a levegő hőingadozásai (meleg és hideg) mellett is megőrzi testének 37 °C hőmérsékét. Ezen állandó hőmérséklet megartásának azonban feltételei vannak. *Sem a túlmelegedés, sem pedig a túlalacsony hőingadozásokat nem tudja szervezetünk hőszabályozása teljesen hatástalanná tenni* és innen érthető, hogy a túlmelegedés fokozza testünk hőmérsékletét, a túlalacsony pedig leszállítja. Szervezetünk a hőnek a testben való felszaporodása ellen azáltal védekezik, hogy a bőrnek véreire a gyorsabb vérkeringés folytán kitérnek (mindenki megfigyelheti pl. kezefején), a bőr melegebb tapintatu lesz, miáltal hőszugárzás és melegvesztés következik be és így a meleg jórésze eltávozik a testből; a verejtékmirigyek is erősebben működnek és így az izzadás megakadályozza a meleg tulság felhalmozódását. Nagy hidegben pedig szervezetünk éppen fordítva működik (a véresek összehúzódnak stb.).

Rendes körülmények között a szervezetnek ez a természetes hőszabályozó képessége teljesen elégséges arra, hogy testünk tulságosan fel ne melegedjék, vagy tulságosan le ne hűljön. Így pl. tűzzel dolgozó munkások: kovácsok, de különösen a hajóútók, kik 60—70 °C hőmérsék mellett nagy izommunkát fejtenek ki, a szervezet természetes hőszabályozó képessége folyton — ha a később említendő feltételek megvannak — minden károsodás nélkül tudnak dolgozni. Ismeret tapasztalati tény az is, hogy száraz levegőben

°C-nál esetleg magasabb meleget is ki tudunk állani percekig, mert a hőfelhalmozódás ellen a természetes védekezés párolgás, izzadás stb. folytán megtörténhetik, míg 45 °C-nál melegebb fürdő már betegséget okoz, amennyiben a meleg és nedves közegben (fürdővíz) testünk felmelegedését nem tudjuk elhárítani.

Minden ember tapasztalhatta, hogy a hideget jobban elszenvedí, mint a meleget. Ha testünk hőmérséke a rendes fölé 5—6 °C-sal emelkedik, halál állhat be, míg lehűlésnél 12—15 °C hővesztés szükséges, hogy a halál bekövetkezzék.

A tartós nagy meleg káros hatása a szervezetre. A föld forró övének vagyis a tropusoknak lakói

A tartós nagy meleg egészségtelen a szervezetre; ezt bizonyítják a trópuson lakó benszülöttek, különösen pedig a bevándorlottak egészségi viszonyai. *A trópuson a hőmérséklet állandóan magas és ingadozása csekélyek, árnyékban nem egyszer 50 °C meleget mutat a hőmérő; a nap az egész éven át igen magasan jár és így a napnak erős sugárzó melege van, ami miatt a talaj felszíne erősen hevül s hőfoka nem egyszer túlhaladja a 80 °C-t is. Emiatt a kutvizek néha 35 °C melegek. El lehet már most gondolni, hogy mily sokat kell itt szenvedni az embernek; még a benszülöttek valahogy csak elbirják e rettentő hőséget, azonban a bevándorló, illetve leteleplülő európaiak (ezek között különösen az angolok és németek) feltűnő nehezen bírnak alkalmazkodni.* Egy idő után az állandó izzadás bőrbetegségeket okoz, majd álmatlanság s ennek nyomában bágyadtság lepi meg őket. Testi munkát alig tudnak végezni, egész napjukat jóformán csak szomjúságuk csillapításában töltik el, a szárazság, a hő végeredményben pedig a szervezetet gyengíti és vérszegénységre vezet. Mivel a kutak s patakok vize erősen felmelegszik, alkalmat nyújt a fertőző betegségek csiráinak szaporodásán. Az egyébként is elgyengült embereket a fertőző betegségek egész sora támadja meg, *vérhas, a váltóláz, (Braziliában) az afrikai benszülötteknél pedig a himlő, Észak-Indiában a beri-beri, Amerika bizonyos részein a sárgaláz, Kalkutta vidékén a kolera* hihetetlen számban szedi áldozatait. A forró-övön élő nők gyorsan hervadnak, betegek, rövidebb életűek, gyermekeik 10 éves korig elég jól fejlődnek, azután azonban gyengék lesznek, alacsony növésűek maradnak s igen nagy százalékban pusztulnak el általános, lassu senyvedésben. Gyakoriak a gyomor- és bélbajok is. A mérsékelt égöv alatt élőknel pedig a rövidebb ideig tartó, de tulságos nagy meleg fejti ki káros hatásaát.

A napszúrás és hőség.

Tapasztalatból tudjuk, hogy ha a sugárzó meleg olyan testrészt ér, amelyik a meleg felhalmozódást tűri, akkor a hatás csak külsőleg, a felületen nyilvánul, pl.

a végtagok bőre kipirul, megduzzad, fájdalmas lesz, majd erősen hámlik.

Nyáron igen nagy melegben, ha a testet, illetőleg a fejet és tarkóját, közvetlenül éri a napsugár, *napszúrás áll be. A napszúrásnak oka az agyban a melegség felhalmozódása (a megtorlódás). A napszúrás igen gyakran megy át a hőségbe. Ez a betegség lényegében nem más, mint az egész testben bedálló melegfelhalmozódás.* A mi éghajlatunk alatt forró, de borus nyári napokon, zárt sorokban és olyan helyeken menetelő katonák közül szedi áldozatait, ahol a környezet is erősen fel van hevülve (csupasz kősziklák) és sok meleget sugároz ki. Sokan emlékezhetnek még a *bileki katasztrófára*. 1903. július 20-án a 12-ik magyar (komáromi) gyalogezred 2 zászlóaljának 912 emberéből Trebinjétől Biekig menetelés közben 37 °R hőségben több mint 700 ember kidőlt, 15 meg is halt. A hivatalos vizsgálat súlyos mulasztásokat állapított meg, amiért 1 vezérőrnagyot és 2 ezredest állásuktól fölmentettek. Bielek közelében siremlék örökíti meg az elhaltak emlékét.

A hőség előidéző okai.

A hőség létrejövetelét elősegíti nagy melegben a testre szorosan ráfekvő tömött (vastag) ruházat, (pl. katonáknál) továbbá a levegő pára teltsége és mozgatlansága (nyugodtsága), valamint az illető egyén szerkezeti tulajdonságai. Egészséges ember ugyanis a nagy meleget jól elbirja, míg a szívbeteg egyének nehezen tűrik.

A hőség és a napszúrás leggyakrabban zárt sorokban menetelő katonák, továbbá túlfűtött helyiségben tartózkodó munkások (kovácsok, hajófüvek) vagy a szabadban erős testi munkát végző emberek (aratók) sorából szedi áldozatait. Nem szabad elfeledni, hogy *a hosszú ideig (több órán át) gyógyulás szempontjából igénybevett nappfürdő is okozhat hőséget, vagy napszúrást.* Különböző kuruzslási módok (pl. meleg sütőkemencébe való bejutás, vagy frissen lenyuzott állatbőrökbe való bevarrás, vagy frissen sült kenyerekkel való körülrakás stb.), amiket egyes helyeken még manap is oktanul alkalmaznak különböző bőrbajok, rühesség stb. ellen, nem egy esetben okoztak melegfelhalmozódás miatt hőséget.

A hőség keletkezésének megfigyelése katonákon.

A test hőmérsékének kezdeti emelkedését (37 °C-ról 39 °C-re stb.) *bő izzadás* vezeti be, azonban ez nem tud elpárologni, mivel a levegő is telítve van nedvességgel, azután kipirul és megduzzad az arc bőre, *később elmarad az izzadás, melyet bágyadtság, levertség kísér.* A katona fejét előrelógatva nehezen hűl le, a társaitól elmarad, biztatásra kissé összeszedi magát, de nemsokára fejfájás, szédülés, fülzúgás, szem-

káprázás jelentkezik, a biziató szót már nem hallja, járása támolygó lesz, míg végre *öntudatát elveszti és eszméletlenül összerogy*. Ilyenkor az érverés gyors, a szemek meredtek, az arc szederjesen duzzadt, a légzés hörgő és szapora, vagy lassu, a testnek hőmérséke pedig emelkedett. Az arc és végtagok izmaiban nyavalyatöréses görcsök, továbbá görcsös ásitás, reszketés következhetik be. A halál néhány óra mulva beállhat, máskor csak pár nap mulva. Előfordul, hogy hosszú idő után javulás, avagy gyógyulás is bekövetkezik, (Európában átlag 11-6 százalék a halálozás hőgutában, míg a *tropikusokon 30-50 százalék.*) Az utóbajok azonban igen gyakoriak. Ezen utóbajok szerepelnek mint ideges állapotok, nyavalytörés, vagy elbutilás, amelyek hetekig hónapokig maradnak meg, vagy pedig a szerencsétlent egész életén át kísérik.

Nap-szúrás és hőguta elleni védekezés módjáról és a nyújtandó első segélyéről, a jövő héten fogunk beszámolni.

Dr. Gergely Endre.

Országos kamarai kongresszus Kolozsváron.

A nagyváradi iparkamara kezdeményezésére akció indult meg, hogy a csatlott területek kereskedelmi és iparkamarái Kolozsváron kongresszust tartsanak.

Az eredetileg csak Erdély, illetve a Bánság részvételére számító kongresszushoz csatlakoztak Románia összes kamarái.

A résztvevők megszervezése után a vendéglátó kolozsvári kamara elhatározta, hogy a kongresszust legközelebbi közgyűlésével egyidejűleg, augusztus 5-én tartja meg. Mivel ugyanakkor avaják fel az újból birtokba vett régi székházat is, gazdasági jelentőségén kívül is impozáns lesz a kamarák kongresszusa.

Az Ó-királyságot, Erdélyt, Bánságot, Körösmentét, Besszarábiát és Bukovinát is reprezentáló kamarai-kongresszusra husz kereskedelmi és iparkamara küldi el képviselőit.

Az előzetes tervek szerint a kamarai székház ünnepeles átvételre és a közgyűlés augusztus 5-én délelőtt lesz.

Az ugyanazon nap délutánján megtartandó kongresszus keretében a kolozsvári és nagyváradi fogja ismertetni a gazdasági életre legártalmasabb törvényes sérelmeket. Az új uzscratörvény, a sérelmes adókivételéseket, a városi adóztatásról szóló új törvényt és az idegen állampolgárok vagyonának lefoglalásáról szóló törvényt fogják ismertetni programj szerint a szónokok.

Mivel a jelentkezett ó-királyságbeli kamarák kivétel nélkül legtekintélyesebb képviselőiket küldik a kongresszusra, a jelek szerint erélyes támadások várhatók a kormány gazdaságpolitikája ellen.

Pénzhiány. Mind a kereskedők, mind az iparosok óriási pénzhiányról panaszkodnak. A nagybankok nem folyósítanak kölcsönöket a gazdasági helyzet bizonytalansága miatt, a betétesek kiszedik pénzeiket a bankokból, mert szabadkézből nagyobb kamatot tudnak elérni. Ma már a szokványos kamat bankoknál 36 százalék, de 50 százalékot is fizetnek. Javulás ezen a téren nem igen várható.

Kevés a szén. Az ipari tüzemek részéről sok panasz hangzik el, hogy a legnagyobb nehézségekkel tudnak gépeikhez szenet szerezni. Az aratás küszöbén a cséplőgépek és malmok működését különösen veszélyezteti a szénhiány. A baj egyik oka az, hogy a szén kiutalását is Bukaresiben kell kérni.

Iparos otthon létesítésén fáradozik a színérváraljai ipartestület Sebő Béla elnökkel az élén. Az otthon alapjára f. é. július hó 8-án műsorral egybekötött táncmulatságot rendeztek a Korona-szálló nagytermében, mely szorongásig megtelt közönséggel. A műsor elején és végén a színérváraljai ref. énekkar szerepelt. Az „Az Isten“-t szavalta Turzuly Irénke, a „Hypnotizmus“ páros jelenetet előadta Gyarmathy Ilonka és Thury Lajos. Kovács József kuplét énekelt. „Bernáték“ páros jelenetet Fucieczán Iluska és Kovács József adta elő, Bary Zoltán pedig Papolcay Bözsike zongorakiséréle mellett Dancia: Resignatóját hegedülte művészkleg. Valamennyi szereplő kiváló ügyességgel játszott. A tiszta jövedelem 3000 leu.

Valuta-jegyzések.

— Kolozsvár, 1923. július 24. —

1 dollár	= 200—	leu
1 font sterling	= 902—	„
1 svájci frank	= 34 50	„
1 francia frank	= 11 80	„
1 lira	= 8 25	„
1 cseh korona	= 6 06	„
1 dinár	= 2 30	„
100 német márka	= — 15	„
100 magyar korona	= 1 50	„

Olvassa a

„Magyar Nép“-et

MULATTATÓ

Anyámnak.

Anyám, ki szegény sorban éltél
Gazdag reménnyel telve el,
Küzdöttél érettünk, értem
S még ma is verejtékezel.

Anyám, én nem így szeretnék fizetni,
Nemcsak reménnyel egyre még.
Mikor jön a való, ha most sem?
Nekünk a reményből elég.

Anyám én szeretnék adni néktek
Gondtalan napot, jólétet,
De engem is csak reménnyel
Fizet a gazdám — az élet!

Halmágyi Samu.

A baraboly.

A gazda a fogadóban mulatott, az asszonyt otthon
éle a méreg; éjféli felé felköltötte a szolgát s nagy
haragos úzenettel a gazda után küldötte. Az ilyen ize-
metvivőket mindenki szereti lerázni a nyakáról, ki ha-
raggal, ki tréfával. Orbán gazda tréfával szokta. Most
éppen az ő szolgája jött el s úgy megmondta az ize-
metet, hogy a hely csengett belé. Nagyszáju legény
volt ez a Feri annyi bizonyos, nem hiába, mert az
apja is *kiáltó* volt a faluban, ő is az lett később.

Orbán gazda meghallgatta az üzenetet s aztán
nagy jámborul megkérdezte:

- Te Feri, láttál valaha lüdercet?
- Látott a fityfene!
- Hát kísértetet?
- Azt még úgy se.
- Hát ha látnál, megjédnél e?
- Az árnyékomtól nem szoktam megjédeni.
- Mégis azt mondja Farkas Pista komám, hogy
ha meglátnál egy kísértetet, kirázna a hideg.
- Szeretném én látni azt a kísértetet!
- Megláthatnád, ha volna annyi bátorságod,
hogy éjfélikor ki menj a temetőbe, ott táncolnak a régi
kripták körül minden éjjel, míg a kakasok megszólalnak.
- Megjár beszédnek...
- No fiam, egy veder bort tétetek az asztalra,
ha attól a kriptától behozol egy lécet. Olyan léc nincs
sebb a faluban, rá fogunk ismerni. Holnap majd visz-
traviszed...

Feri megvakarta a füle tövét s tréfával akarta elütni

a dolgot, de az asztal mellől olyan fitymálva néztek rá,
hogy elsülyedni volna a szégyentől. Megszegte hát a
nyakát s keményen vágta fel a szót:

— Esztendeig ingyen szolgálom gazduram, ha azt
a lécet egy félóra alatt az asztalra nem teszem!

Azzal kifordult az ajtón.

— No atyafiak, reggelig is ihatunk, meit ez ma
ide vissza nem jön.

A pohár hát vigan járt megint.

Feri pedig ment a temető felé, de minél közelebb,
annál lassabban. Hm, hátha csakugyan kísértetek jár-
nak? Járhatnak, mert a pakulárokat is elrepitették
egyszer a juhkosár mellől; Tollu Mózsit is azok tán-
coltatták meg... Lassankint minden eszébe jutott,
amit valaha kísértetről, lüdercről hallott, a hideg is bor-
zongatta a hátát. Hanem, hogy ő léc nélkül menjen
vissza? No, olyan nincs, inkább úgy elbujdosik, hogy
soha hírét se hallják. Hm, de mi lesz akkor Juliskával?!
Elhervad a bánattól, a sok könnyhullatástól. Ej, egy
életem, egy halálom!

A temető felett valami bagoly huhogott s Feri
egy lépést sem mert tovább menni. Hiába biztalgatta
magát, hogy ő még gyermekkorában is járt a temető-
ben eleget... most a kapun nem mert bemenni.
Könnyű volt gyermekkorában, mert nappal ment, kísér-
tetről, lüdercről akkor még semmit sem tudott, a *barabolyt*
pedig nagyon szerette... Annyi baraboly pedig sehol
se terem, mint a régi kripták körül, még a betegeknek
is onnan ássák, ha megkívánják...

— Hm, hátha valaki éppen most kívánná meg?

Gondolt még valamit s azzal futásra vette a dol-
got, meg sem állott az öreg Árus Jancsi házáig. Az
ablakot megzörgette s beszólt:

— Jancsi bá, öltözzék hamar!

— Mi baj no? — kérdezte — de már öltözt is.

— Asszonyom erősen beteg, azért küldött, hogy
jöjjön ki velem a régi kriptához, ássunk barabolyt,
meghal, ha nem ehetik belőle.

Jancsi bá hamar elindult. Mindennapos dolgosa
a háznak, jóformán onnan él, hát csak nem nézi el,
hogy szegény asszony meghaljon egy kis baraboly miatt.

Ásogatta is lelkiismeretesen, Feri pedig fölszedett
egy lécet a kripták mellől s úgy tempóból a földön is
kaparászott egy kicsit s aztán azt mondta:

— Mehetünk már Jancsi bá, elég lesz ennyi...

A temető kápujában Jancsi bá átadta a barabolyt
Feri-nek s hazament, Feri a lécet a korcsmába vitte s
olyan büszkén, keményen tette a fogadó asztalára, hogy
a poharak összekoccantak ijedükben.

A gazda a veder bort az asztalra tétette. Ünne-
pelték Ferit, veregették a vállát.

— Ez aztán kurázsí! Ezt se tenné meg minden
legény...

Dónáth László.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

D. Imre. Búza. A biztosítóintézet a zárszázalékos kedvezményt megadta. Kérjük erről a többi érdeklődőt is tudatni. *Nagyzeréni ref. tanító-testület.* A közoktatási kir. főigazgatóság azon rendelkezése, hogy a román nyelvből, történelemből, földrajzból és alkotmánytárból román nyelven egyenjogosító vizsgát kötelesek tenni, csak az állami tanítókra vonatkozik. Ugy a ref., mint a róm. kath. és unit. főhatóság lépéseket tett a főigazgatóságnál, hogy az eddigi egyenjogosító (nostrifikáló) vizsga megtartását — a korábbi módon — engedélyezze, a vizsgát még le nem tett felekezeti tanítóknak szeptember 15—30 közötti időre. A főigazgatóság pártoló előterjesztést tett a miniszteriumhoz, de eddig válasz nem érkezett. A válaszról értesítjük érdekelteket lapunk utján. — *Érdeklődőknek.* A magyar postatakarék betétek visszafizetésére eddig rendelet nem érkezett. — **G. G. Piskolt.** 1. A nyers bevétel után forgalmi adó címén havonta 1 0/0-ék és 4 0/0-ék az alkal. mazottak után fizetendő ugyancsak havonta. 2. Agrár ügyben sziveskedjék az ottani illetékes hatóságnál érdeklődni. — **L. J. Perjámos.** Lakatos iparra vonatkozó kézi könyv létezéséről nincs tudomásunk. — **B. J. Nagybazson.** 1. A magyar állampolgárok itt levő birtokai a békeszerződés értelmében nem sajátíthatók ki, ennek ellenére a kisajátítások megtörténtek. Ezen ügyben valószínűleg nemzetközi bíróságok fognak dönteni, az eredményről értesítjük érdekelteket. 2. Fahamúzsir értékesítése csakis *mint* előzetes megküldésével történhetik. Sziveskedjék a Gergely Ferencz utóda cégnek (Cluj-Kolozsvár Főter) mintát küldeni ár megjelöléssel. — **B. J. Hegyközszentimre.** A folyó évre még 13 Leu megküldését kérjük. — **M. Gy. Kozárvár.** A 278 Leut köszönettel megfelelőleg elszámoltuk. — **B. S. Kézdimárkosfalva.** A folyó évre még 13 Leu megküldését kérjük. — **P. F. A. Borbátvly. K. J. Szentábrahám. Kaszinó, Sepsiszentgyörgy. G. Gy. Mezőfény. M. E. Magyarberéte. B. J. Magyarszentbenedek. S. Gy. Toroczkó.** A folyó évre még 13—13 Leu megküldését kérjük. — **T. J. Sepsibodok. Gy. L. Sepsiszentgyörgy. T. S. Érkeserű.** a folyó évre még 22—22 Leu megküldését kérjük. — *Az alábbiak előfizetése lejárt illetve lejár. övz. B. Istvánné Toroczkó.* 1922. dec. 1. — **B. J. Toroczkó.** 1923 jun. 1. — **S. A. Toroczkó.** 1922 jun. 1. — **C. A. Toroczkó.** 1923. jul. 1. — *ifj. P. J. Toroczkó.* 1922 dec. 1. — **K. I. Toroczkó.** 1922 szept. 1. — **Sz. J. kalapos Toroczkó.** 1922 dec. 1. — **H. J. Toroczkó.** 1922 áprl. 1. — **Id. L. M. Toroczkó.** 1922 dec. 1. — **Sz. J. dcs-mester Toroczkó.** 1923 jul 1.

Apró hirdetések.

Gyenge gyomruak, makacs hasmenésben szenvedők használjanak Hary-féle Afonya-gyógybort.

Virág kedvelők eredményesen használják a régóta bevált Hary-féle „Flóra” növény és viráglápsót. Dús virág fejlődést és tartós virágzást hoz létre. Egy csomag (10 adag) ára 15 leu. Öt csomagot díjtalanul (franco)

szállít Hary Sándor gyógyszerész, Campeni—Topánfalva, Tordaaranyos-megye. Kérje minden gyógyszertárban és Drogeriában. Viszont eladóknak magas engedmény.

Gazdasági gépek és eszközök, Vetőmagok

Műszaki Cikkek kaphatók!

Hann és Társa Gép és Műszaki Kereskedelmi r. t.-nál
Cluj-Kolozsvár Str. Reg Mária
(volt Deák Ferencz-utca) 11.
Telefon 2—36. Sürgöny cím: Hanncomp.

A „Glausch“-féle „Hasmaticum“

aromatikus vas- és mangán elixír

a legnevesebb orvosok által ajánlva vérszegénység, szápadtság, étvágytalanság és gyenge testi állapotoknál.

Ize igen kellemes s nagyban javítja a közérzést! — Napjában étkezéskor vagy azután 1—2 evőkanállal. Gyermekeknek kevesebb.

Kapható mindenütt!

Vezérképviselőt Nagy-Románia területére:

Cosmos nagydrogeria Cluj—Kolozsvár.

Közgazdasági Bank r. t.

Dicsőszentmárton.

Alaptőke és Tartalékok: Leu: 1,350.000

Telefon: Igazgatóság 36, Pénztár 38

Sürgöny cím: Coloniale

Affiliált Intézetek: Balázsfalva, Balavásár, Erzsébetváros

Hosszuaszó, Radnót, Segesvár

Iparvállalatok: Küküllővízlévi építő Agyagipar, Erzsébetkönyvnyomda, Sertéshizláló és Husipar.

A LEGIZLÉSESEBB NYOMTATVÁNYOK A MINERVA KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETÉBEN KÉSZÜLNEK. CLUJ, STR. REGINA M. 2.